Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2026:5

Ny transhearing

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motion 2026:35 som handlar om att uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra en andra transhearing.

Utskottet framhåller vikten av att synliggöra transpersoner och ta till vara transerfarenheter i Svenska kyrkan. Samtidigt pågår arbetet med ett teologiskt ställningstagande och ett samtalsdokument om könsidentitet och könsuttryck, vilket utskottet menar först behöver följas upp och utvärderas. Utskottet ser ett fortsatt behov av transperspektiv och ökad kunskap, men anser att det i nuläget inte bör slås fast att en andra transhearing är den mest ändamålsenliga formen för det fortsatta arbetet. Därför föreslår utskottet att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:35.

Motionens förslag

Motion 2026:35 av Linda Sjöö, Ny transhearing

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra en andra transhearing.

Bakgrund

Inledning

En transperson är en person vars könsidentitet eller könsuttryck på något sätt skiljer sig från det kön personen tilldelades vid födelsen. Det kan till exempel innebära att personen identifierar sig som ett annat kön än det som registrerades vid födelsen, eller att personen inte identifierar sig entydigt som kvinna eller man. Transperson är ett paraplybegrepp som omfattar många olika könsidentiteter och erfarenheter, och alla transpersoner har inte samma förhållande till sitt könsuttryck, sin kropp eller sitt juridiska kön. I förkortningarna hbtq och hbtqia+ står bokstaven t för trans. Personer som inte är transpersoner kallas cispersoner. Ordet cis betyder ”på samma sida” och innebär att könsidentitet, kropp och juridiskt kön överensstämmer med rådande normer.

Svenska kyrkan har under en längre tid arbetat med frågor som rör hbtq-personers rättigheter, livsvillkor och erfarenheter i kyrkan. Under 2010-talet kom frågor om

könsidentitet och könsuttryck successivt att få en mer framträdande plats i detta arbete, bland annat genom utbildningsinsatser, remissyttranden, processmodeller för inkludering och teologisk reflektion kring hbtqia+-frågor.

Transhearing 2019

Den 29 november 2019 arrangerade Svenska kyrkan tillsammans med Kristna regnbågsrörelsen (dåvarande EKHO) den första nationella transhearingen, under rubriken Detta är min kropp. Hearingen genomfördes mot bakgrund av att transperspektiv dittills ofta varit relativt osynliga i Svenska kyrkans teologiska och praktiska arbete. Hearingen var en arena för lyssnande och dialog i syfte att fördjupa kunskapen inom Svenska kyrkan om könsidentitet, könsuttryck och könsdysfori samt att skapa utrymme för transpersoners erfarenheter, behov, rättigheter och bidrag i Svenska kyrkan.

Hearingen samlade deltagare från olika delar av Svenska kyrkan samt företrädare för transorganisationer, forskare, personer med egen transerfarenhet och andra sakkunniga. Programmet omfattade bland annat samtal om transpersoners livsvillkor, teologiska perspektiv, bibeltolkning, pastoral praktik, kyrkans bemötande och frågor om inkludering i församlingslivet. Bland de medverkande fanns företrädare för EKHO, Transammans, präster med egen transerfarenhet samt personer verksamma inom forskning och offentlig utredning.

Dokumentation från hearingen finns genom inspelade anföranden på Svenska kyrkans webbplats: www.svenskakyrkan.se/transhearing.

Övrig dialog

Sedan hearingen genomfördes 2019 har arbetet fortsatt i olika former. Processmodellen Regnbågsnyckeln, som ägs av EKHO och Sensus studieförbund, har fortsatt erbjudits till församlingar och pastorat sedan 2018, för att stärka kunskap om inkludering och hbtqia+-frågor samt bidra till en mer inkluderande kyrka.

Dialog med transpersoner och kristna transsammanhang har också förekommit i form av konferensen Transblessing, en internationell digital konferens för, med och av unga kristna transpersoner som sedan 2021 fungerat som en arena för gemenskap, lärande och teologisk reflektion. Svenska kyrkan är medarrangör till denna årliga konferens. Under 2026 genomfördes även utbildningssatsningen Transblessing för alla, där transpersoners erfarenheter av tro, kyrka och identitet stod i centrum.

Tidigare behandling i kyrkomötet

I enlighet med kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2021:11 beslutade kyrkomötet att med bifall till motion 2021:67, uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram ett officiellt teologiskt ställningstagande gällande könsidentitet och könsuttryck. Arbetet genomförs av teologiska kommittén och ska slutrapporteras till kyrkomötet 2027. Arbetet utgör en del av Svenska kyrkans fortsatta teologiska bearbetning av transrelaterade frågor. Av kyrkostyrelsens skrivelse 2026:3 framgår att kommittén tagit del av aktuell forskning om transpersoners sociala situation samt om medicinska frågor. Under 2024 och 2025 har kommittén mött transpersoner med anknytning till Svenska kyrkan för att diskutera teologiska perspektiv på ämnet könsidentitet och könsuttryck. Under arbetets gång har kommittén fört dialog utifrån ett rättighetsbaserat perspektiv för att säkerställa kvalitet utifrån erfarenheter från rättighetsbärare.

Kyrkomötet beslutade 2024 i enlighet med kyrkolivsutskottets förslag i betänkande Kl 2024:4 att med anledning av motion 2024:17, punkten 2, uppdra åt kyrkostyrelsen att fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+. Av kyrkostyrelsens skrivelse 2026:3 framgår att ärendet bereds inom kyrkokansliet med externa experter och i samspel med Svenska kyrkans teologiska kommitté.

I arbetet kommer det att bildas en referensgrupp bestående av rättighetsbärare, inklusive företrädare för transpersoner. Gruppen kommer dels att bidra till att identifiera vilka frågor som behöver teologisk bearbetning, dels att ge respons på det material som tas fram. Därutöver inbjuds gruppen att ge inspel kring hur materialet bäst sprids och hur fortsatt reflektion och bearbetning kan uppmuntras inom kyrkan.

Transpersoner i kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan

Vart fjärde år redovisar kyrkostyrelsen till kyrkomötet skrivelsen Jämställdheten i kyrkan. I kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse 2020 (KsSkr 2020:5) konstaterades att transpersoner oftare än befolkningen i övrigt utsätts för trakasserier, kränkningar och diskriminering. Skrivelsen beskriver också att många transpersoner upplever osynliggörande, utsatthet och otrygghet i olika sammanhang, bland annat i det offentliga rummet. Kyrkostyrelsen noterade vidare att transperspektivet varit relativt osynligt i Svenska kyrkan.

I sitt betänkande över skrivelsen (Kl 2020:1) framhöll kyrkolivsutskottet att synen på kön i jämställdhetsskrivelsen behövde uppdateras och breddas för att även omfatta transpersoner och icke-binära. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att bredda innehållet i nästa jämställdhetsskrivelse i enlighet med vad utskottet anfört. I jämställdhetsskrivelsen 2024 (KsSkr 2024:5) redogjordes därför för olika sätt att förstå kön och könsidentitet.

Den könsuppdelade statistik som presenteras i jämställdhetsskrivelsen bygger på juridiskt kön i registerdata och ger därför i dagsläget inte statistisk kunskap om icke-binära personer eller transpersoner, vilka inte kan identifieras genom uppgifter om juridiskt kön.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:35.

Utskottet välkomnar motionens intention och vill framhålla vikten av att synliggöra transpersoner i Svenska kyrkan och lyssna till personer och grupper som bär transerfarenheter. Utskottet erfar att den första transhearingen var uppskattad och väckte önskemål om en uppföljning.

Samtidigt pågår arbetet med att ta fram ett officiellt teologiskt ställningstagande och ett samtalsdokument gällande könsidentitet och könsuttryck, där underlag väntas under hösten. Utskottet anser att detta arbete först behöver följas upp och utvärderas för att bedöma vilka fortsatta insatser som är mest ändamålsenliga.

Utskottet vill understryka att ett avslag på motionen inte innebär att behovet av transperspektiv och mer kunskap om inkludering av personer med transerfarenheter ifrågasätts. Tvärtom ser utskottet ett fortsatt behov av att utveckla arbetet med transfrågor inom Svenska kyrkan. Utskottet anser dock att det i nuläget inte bör slås fast att just en andra transhearing är den mest ändamålsenliga formen för detta arbete. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 30 september 2026

På kyrkolivsutskottets vägnar

Anna Lundberg, ordförande

Marit Norén, sekreterare

Beslutande: Anna Lundberg, ordförande, Lena Sjöberg, Anna-Carin Gabelic, Carl Johan Karlsson, Jan-Olof Rosenberg, Sofia Rosenquist, Johan Linnman, Nina Wahlin, Elisabet Dahlberg, Göran Forsén, Lukas Romson, Linda Sjöö, Birgitta Axelsson Edström, Jonas Larsson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marika Danielsson, Ulla Staaf, Judith Hartwig, Linda Johansson, Mats Tängermark, Linnea Tibell, Elisabeth Karlsson, Niclas Evén, Fredrik Nilsson-Andersson, Elisabeth Rydström, Kristina Srbu Kjellgren, Monica Johansson, Lotta Eliasson och Arnold Boström.

Biskoparna Åsa Nyström och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion 2026:35.

Svenska kyrkan har bara påbörjat sitt arbete med att inkludera medlemmar och anställda, och alla som deltar hos oss, som är transpersoner. Den första transhearingen 2019 var uppskattad och en uppföljning efterfrågades redan då. Det är vår åsikt att det nu flera år senare behövs progression. På Svenska kyrkans tre nivåer behövs stöd och inspiration för att gå från varför till hur, vad gäller likabehandlingsarbetet ur ett transperspektiv. Det är vår övertygelse att en transhearing vore viktig i den processen.

Linda Sjöö, Lukas Romson, Nina Wahlin, Sofia Rosenquist och Johan Linnman

Särskild mening

Vi vill anmäla särskild mening till förmån för bifall till motion 2026:35 och ansluter oss till texten i reservationen.

Monica Johansson, Elisabeth Rydström, Linnéa Tibell, Fredrik Nilsson Andersson, Elisabeth Karlsson och Niclas Evén